

Búcsú a liberális demokráciától?

2014 szeptember 02. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Két fiatal amerikai baloldali szerz? temeti a liberális demokráciát, és a neoliberális elitet okolja a demokrácia válságáért.

A kanadai liberális politológus szerint azonban van még remény: az állam újraszervezésével, a társadalmi

újraelosztás növelésével kell csökkenteni az egyenl?tlenségeket.

„A demokráciának a 20. század második felében kialakult amerikai változata, a szólásszabadság, az intézményi súlyok és ellensúlyok, és a többpártrendszer által jellemzett liberális demokrácia egyre kevésbé megfelel? és vonzó. Nem nehéz az elégedetlenség jeleit meglátni: a hétköznapi polgárok világszerte rájönnek, hogy csak délibáb az elképzelés, miszerint a liberális demokrácia jólétet, biztonságot és egzisztenciális megnyugvást biztosíthat” – olvassuk Thomas Meaney történész és Yascha Mounk politológus terjedelmes, a demokrácia állapotát tárgyaló fél tucat könyv kapcsán írt esszéjét a Nationben, a baloldal vezet? hetilapjában.

A szerz?k a demokrácia válságának több okát is azonosítják. Els?ként a haladó elit felel?sségét róják fel. A demokrácia felértékelte a hétköznapi emberek véleményét és szavát: a pártoknak a szavazatokért folytatott versenye demagóg ígéretversenyhez és populista politikához vezet. A haladó elit – élén a neoliberálisokkal – a politikai döntéshozás elszigetelésével, a közvetlen népakarat hatálya alól történ? kivonásával igyekezett a szerinte szükséges, ám a nép által elutasított strukturális reformokat végrehajtani. A monetáris politika önállósítása, a piaci liberalizáció és a globális verseny a neoliberálisok szerint a rövidlátó nép kegyének kiszolgáltatott, és ezért nem eléggé hatékony nemzeti kormányok szuverenitását csökkentette. A kormányok hatalma hovatovább a hitelez?k, és nem a nép kegyéb?l ered – véli Meaney és Mounk.

A demokráciából való kiábrándulás másik oka az, hogy a demokratikus politikai fordulat nem mindig jár a jólét növekedésével – állítják a szerz?k. Hiába a többpártrendszer, az elmaradott és szegény régiókban továbbra is kliensi és h?béri viszonyok uralkodnak. Ráadásul számos illiberális rezsim jelent?s gazdasági és geopolitikai sikereket tudhat magáénak, ami gyengíti a demokratikus kormányok stratégiai szerepét.

„Lehetséges, hogy a nemzetállamoknak a globális t?ke által összekötött világa egyszer?en már nem egyeztethet? össze a demokráciával, annak ellenére, hogy létrejöttét a demokráciának köszönheti” – vonja meg a mérleget Meaney és Mounk, és hozzáteszik, hogy a liberális demokráciát minden bizonnyal valami sokkal borzalmasabb fogja felváltani.

„A nyugati polgárok a harmincas években Oroszországba utaztak, hogy megcsodálhassák Sztálin moszkvai metrómegállóit. Ma Kínába mennek, hogy utazhassanak a Pekinget Szanghajjal összeköt? gyorsvasúton, és közben – miként az 1930-as években – azon tanakodnak, hogyan képesek a tekintélyelv? rezsimek szupergyors vasutat építeni egyik napról a másikra, miközben a nyugati demokráciáknak negyven évig tart egyáltalán eldönteni, hogy mit akarnak” – olvassuk Michael Ignatieff politológusnak a liberális demokrácia válságát elemz? könyvekr?l írt átfogó recenzióját a New York Review of Books hasábjain.

Ignatieff kifejti, hogy a demokrácia gy?zelmével kapcsolatos fukuyamai tézis megd?lni látszik. A kommunizmus megbukott, de a kapitalista termelési elvek egy részét sikeresen felhasználó antidemokratikus államok – élükön Kínával – virágoznak. Az ideológia átalakult, ám az egyéni szabadság nem n?tt, a liberális elveket továbbra is következetesen elutasítják – jegyzi meg Ignatieff. Utal rá, hogy az antidemokratikus rezsimek szimbolikus harcot vívnak a szemükben a nyugati liberális individualizmust megtestesít? jelenségek, egyebek között a homoszexualitás ellen.

Ignatieffet els?sorban az foglalkoztatja, hogy milyen kiutat találhatnak a demokráciák a válságból. John Micklethwaitnek és Adrian Wooldridge-nak, az Economist szerkeszt?inek *Negyedik forradalom: globális verseny az állam újraszervezésért* cím? könyve kapcsán kifejti, hogy a liberális demokrácia és a jóléti állam megreformálásának egyik lehetséges módja az állam szerepének drasztikus csökkentése. Ignatieff elismeri, hogy a jóléti állam, a túlburjánzó közszféra és az állam aktív gazdasági szerepvállalása a korrupció és a pazarlás melegágya. Csakhogy az újraelosztás csökkentése olyan megszorítások árán lehetséges, amelyek jelent?sen visszavetik a középosztályok és a szegények fogyasztását, ami fokozódó munkanélküliséghez és további elszegényedéshez vezet.

Ha a demokratikus állam nem nyújt védelmet a lecsúszástól, akkor az emberek aligha állnak ki a demokratikus intézmények mellett – figyelmeztet Ignatieff. Ezért nincs más lehet?ség, mint az állam újraelosztó szerepének növelése, ahogyan azt egyebek között Joseph Stiglitz Nobel-díjas közgazdász javasolja: a tehet?sek adóját emelni kell. Ahogyan a harmincas években a New Deal bevezetésével történt, az állami szerepvállalás és az újraelosztás er?sítése helyreállíthatja a demokrácia megbecsülését – véli Ignatieff.

CC Aliaksandr Palanetski
https://www.flickr.com/photos/aphx_b/

http://www.metazin.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló